

9. සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සම්පයෙහි අනාටපිණ්ඩික සිටුහු කරවන ලද ජෙනවන නම් විහාරයෙහි වැඩ වාසය කරති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ .ඇවැත්ති. කියා හික්ෂුන්ට කථා කළහ. ඒ හික්ෂුහු .ඇවැත්ති.යි කියා ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේට උත්තර දුන්හ. ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළේය.

2. ඇවැත්ති, සම්‍යක්දෘෂ්ටිය, සම්‍යක් දෘෂ්ටිය (හරි දැකීම) යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ආයුෂි ශ්‍රාවකතෙම කොපමණකින් සම්‍යක් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වේද? දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියාවේද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ ධර්මයට (නිව්‍යාණධර්මයට) පැමිණියේ වේද? ඇවැත්ති, අපි ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මේ කීමෙහි අර්ථය දැන ගත්ට දුරසිටත් එන්නෙමු. ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේටම මේ කීමෙහි අර්ථය ප්‍රකාශකිරීම අයත් වේවා, ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් අසා හික්ෂුහු දැනගන්නාහුය. .ඇවැත්ති, එසේව නම් අසව්, හොඳින් හිතේ තබාගනිව්, කියන්නෙමි. එසේය ඇවැත්ති, කියා ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේට උත්තර දුන්හ. ආයුෂ්මත් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළහ.

3. ඇවැත්ති, යම් තැනක පටන් ආයුෂි ශ්‍රාවකතෙම අකුසලයන් දනිද අකුසලමූලයන් දනිද කුසලයන් දනිද කුසලමූලයන් දනිද ඇවැත්ති, මෙපණකින්ද ආයුෂි ශ්‍රාවකතෙම සම්‍යක් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට ගියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්‍යාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි. ඇවැත්ති, අකුසලය කවරේද? අකුසලමූලය කවරේද? කුසලය කවරේද? කුසලමූලය කවරේද? ඇවැත්ති, ප්‍රාණසාතය අකුසලය, සොරකම් කිරීම අකුසලය, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීම අකුසලය, බොරුකීම අකුසලය, කේලාමි කීම අකුසලය, එරුෂ්වවන කීම අකුසලය, නිෂ්ඵල කථා කීම අකුසලය, අධික ලොභය අකුසලය, බලවත් ක්‍රොධය අකුසලය, වැරදි දෘෂ්ටිය අකුසලය, ඇවැත්ති, මේ අකුසලයයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, අකුසලමූලය කවරේද? ලොභය අකුසල් මූලය, චෝෂය අකුසල් මූලය, මොහය අකුසල් මූලය, ඇවැත්ති, අකුසල් මූලයයි කියනු ලැබේ.

ඇවැන්නි, කුසලය කවරේද? ප්‍රාණසාතයෙන් වැලැක්ම කුසලය, සොරකම් කිරීමෙන් වැලැක්ම කුසලය, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් වැලැක්ම කුසලය, බොරු කීමෙන් වෙන්වීම කුසලය, කේළාම් කීමෙන් වෙන්වීම කුසලය,

ඵරුෂ වචනයෙන් වෙන්වීම කුසලය, හිස් වචනයෙන් වෙන්වීම කුසලය, අධික ලොභය නැති බව කුසලය, ව්‍යාපාද නැති බව කුසලය, නිවැරදි දැකීම කුසලය. ඇවැන්නි, මේ කුසලයයි කියනු ලැබේ.

4. ඇවැන්නි, කුසල මූලේ කවරේද? අලොභය කුසලේ මූලයි, අවෙෂය කුසලේ මූලයි, අමොහය කුසලේ මූලයි. ඇවැන්නි, මේ කුසල මූලයයි කියනු ලැබේ.

ඇවැන්නි, යම්තැනක පටන් ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම මෙසේ අකුසලය දනිද, අකුසලමූලේ දනිද , කුසලය දනිද , කුසලමූලේ දනිද හෙතෙම සචීප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරුකොට ක්‍රොධය දුරුකොට මම වෙමි යන දැකීම හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අර්හත් මාර්ග විද්‍යා උපදවා මේ ජාතියෙහිදීම දුක් කෙලවර කරන්නේ වෙයි.

ඇවැන්නි, මෙපණකින්ද ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම සමයක් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්නි, ඉතා මැනවයි කියා ඒ හිසුහු ආයුෂමත් සාරීපුත්‍ර ස්ඵවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිලිගෙන ආයුෂමත් සාරීපුත්‍ර ස්ඵවිරයන් වහන්සේගෙන් තවත් ප්‍රශ්නයක් ඇසුවාහුය.

5. ඇවැන්නි, යම් ක්‍රමයකින් ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, ඵබ්බු වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

ඇවැන්නි, ඇත්තේය, යම් තැනක පටන් ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම ආභාරය දනිද, ආභාරයාගේ හේතුව දනිද? ආභාරයාගේ නැතිකිරීම දනිද, ආභාර නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාව දනිද මෙපණකින්ද ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි . ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

6. ඇවැන්නි , ආභාරය කවරේද? ආභාරයාගේ හේතුව කවරේද? ආභාරයාගේ නැතිකිරීම කවරේද? ආභාර නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැන්නි, සත්තවයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසද, සත්තවයන්ට අනුග්‍රහ පිණිසද පවත්නාවූ ආභාර සතරක් වෙත්. කවර සතරක්ද යත්? සතවූද සියුම්වූද කබලිංකාර ආභාරය (කත බොන ආභාරය) ද, දෙවෙනිවූ ස්පඨී ආභාරය (විඳීමට හේතු වන්නාවූ සිතත් අරමුණත් ගැටීම)ද, තුන්වැනිවූ මනොසංවේනනා ආභාරය (උත්පත්තියට

හෙතෙවන කමීය)ද, සතරවැනිවූ විඤ්ඤාණ ආහාරය (නාම රූපයන්ගේ පැවැත්මට හෙතෙවූ විඤ්ඤාණය)ද යන සතරය.

තෘෂ්ණාවගේ හටගැනීම නිසා ආහාරයාගේ හටගැනීම වේ. තෘෂ්ණාව නැතිකිරීමෙන් ආහාරයාගේ නැතිකිරීම වෙයි. මේ ආයතී අන්තර්ගත මාගීයම ආහාර නැති කිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමිණිතය, නිවැරදි ක්‍රියාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි. ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආයතී ශ්‍රාවකතෙම ආහාරය දනිද, ආහාරයාගේ හේතුව දනිද? ආහාරයාගේ නැතිකිරීම දනිද, ආහාර නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරුකොට මම වෙමිය යන දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අහීන් මාගීඥාන විද්‍යාව උපදවා මේ ආන්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙපණකිත්ද ආයතී ශ්‍රාවකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි . ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්භාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, ඉතා මැනවයි කියා ඒ හික්ෂුහු ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍ර ස්ඵවිරයන්වහන්සේගේ (වචනය) සතුවන් පිලිගෙන ආයුෂමන් ශාරීපුත්‍ර ස්ඵවිරයන්වහන්සේගෙන් තවත් ප්‍රශ්නයක් ඇසුවාහුය.

7. ඇවැත්නි, යම් ක්‍රමයකින් ආයතී ශ්‍රාවකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්භාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද? ඇවැත්නි, ඇත්තේය. ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආයතී ශ්‍රාවකතෙම දුක දනිද, දුක ඉපදීමට හේතුව දනිද, දුක නැතිකිරීම දනිද, දුක නැතිකිරීමට යන මාගීය දනිද, මෙපණකිත්ද ඇවැත්නි, ආයතී ශ්‍රාවකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි . ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි . ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්භාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි. ඇවැත්නි, දුක කවරේද? දුක් හට ගැනීමට හේතුව කවරේද? දුක නැතිකිරීම කවරේද? දුක් නැති කිරීමට යන ප්‍රතිපදාව කවරේද යන්? ඉපදීමද දුකය, දිරීමද දුකය, මරණයද දුකය, ශොකය, වැලපීමය, ශාරීරික දුකය, මානසික දුකය, දැඩි වෙහෙසය යන මොහුද දුකය කැමතිවන යමක් නොලැබේ නම් ඒද දුකය. කොටින්ම උපාදානස්කන්ධ පහම දුකය. ඇවැත්නි, මේ දුකයයි කියනු ලැබේ.

8. ඇවැත්නි, දුක් හටගැනීමට හේතුව කවරේද? නැවත නැවත ඉපදීම ඇති කරන්නාවූ බලවත් තෘෂ්ණාව හා එක්ව පවත්නාවූ ඒ ඒ තැන ඇලෙන්නාවූ යම් මේ තෘෂ්ණාවක් වේද, එනම් කාම තෘෂ්ණාවය(වස්තුකාම ආශාව), හව තෘෂ්ණාව (ශාස්වත දෘෂ්ටිය හා යෙදුණ ආශාව), විහව තෘෂ්ණාව (උච්ඡේද දෘෂ්ටිය හා යෙදුණ ආශාව) යන මොහුය. ඇවැත්නි, මේ දුක් හටගැනීමට හේතුවයයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, දුක් නැති කිරීම කවරේද? ඒ තෘෂ්ණාවගේම ඉතිරි නොකොට නැතිකිරීමක් වේද, දුරලීමක්, මිදීමක්, ආලය නොකිරීමක් වේද, ඇවැත්නි, මේ දුක නැතිකිරීම යයි කියනු ලැබේ.

9. ඇවැන්නි, දුක් නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව කවරේද? මේ ආය්‍යී අෂ්ටාංගික මාර්ගයයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කර්මාන්තය , නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මොහුයි. ඇවැන්නි, යම්තැනක පටන් ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම මෙසේ දුක දනිද, මෙසේ දුක් ඉපදීමට හේතුව දනිද, මෙසේ දුක් නැතිකිරීම දනිද, මෙසේ දුක් නැතිකිරීමට මාර්ගය දනිද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරුකොට ද්වේෂය දුරුකොට මම වෙමි යන දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අර්හත් මාර්ගිඥාන විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැන්නි, මෙපණකින්ද ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇත්තේද වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියාද වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඤාන) ධර්මයෙහි පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්නි, මැනවැයි කියා ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මත් ආර්යපුත්‍ර ස්ඵවිරයන්වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ආර්යපුත්‍ර ස්ඵවිරයන්වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය විචාලාහුය.

10. ඇවැන්නි , ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම යම්සේ සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඤාන) ධර්මයෙහි පැමිණියේ වෙයිද, එබඳු අතික් ක්‍රමයක් ඇත්තේද? ඇවැන්නි, ඇත්තේය.

ඇවැන්නි, ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම යම් සේ සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඤාන)ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳු අතික් ක්‍රමයක් ඇත්තේද? ඇවැන්නි, ඇත්තේය. ආය්‍යී ඇවැන්නි, ආය්‍යී ශ්‍රාවකතෙම යම් තැනක පටන් ජරා මරණ දෙක දනිද, ජරා මරණයන්ගෙන් හේතුව දනිද, ජරා මරණයන්ගේ නැතිකිරීම දනිද, මෙපමණකින්ද, ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයි.ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාද යෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඤාන) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

11. "ඇවැන්නි ජරා මරණය කවරේද? ජරාමරණයට හේතුව කවරේද? ජරා මරණයනැති කිරීම කවරේද? ජරාමරණ නැති කිරීමට යන ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඒ ඒ සත්ත්ව වර්ගයෙහි ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් (දිරිවක්) දිරායන බවක් වේද, දත් ආදිය කැඩී යාමක් වේද, ඉසකේ ආදිය පැසීමක් වේද, රුලිවැටුණු සම් ඇති බවක් වේද, ආයුෂ්‍යයාගේ පිරිහීමක් වේද ඇස් ආදි ඉන්ද්‍රියන්ගේ මේරීමක් වේද, ඇවැන්නි, මේ ජරාවයයි කියනු ලැබේ. ඇවැන්නි, මරණය කවරේද, ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්ව වර්ගයෙන් යම් වූත විමක් වේද, අතුරුදහන් විමක් වේද, මරණයක් වේද, කාලකියාවක් වේද, පංචස්කන්ධයන්ගේ බිඳීමක් වේද, ගරීරය බැහැර දැමීමක් වේද? ඇවැන්නි මරණයයි කියනු ලැබේ. ඇවැන්නි

මෙසේ මේ ජරාවද, මේ මරණයද යන දෙක ජරාමරණයයි කියනු ලැබේ. ජාතිය (ඉපදීම) ඇතිවීමෙන් ජරා මරණයන්ගේ ඇතිවීම වේ. ජාතිය නැති කිරීමෙන් ජරාමරණයන්ගේ නැති වීම

වේ. ආයී අෂ්ටාංගික මාර්ගයම ජරා මරණයන් නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමිත්තය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය, යන මේයි.

12. ඇවුන්ති, යම් තැනක පටන් ආයී ශ්‍රාවක තෙම මෙසේ ජරාව හා මරණය දැනීම, මෙසේ ජරා මරණයන්ගේ හට ගැන්ම දැනීම, මෙසේ ජරා මරණයන්ගේ නැති කිරීම දැනීම, මෙසේ ජරා මරණයන්ගේ නැති කිරීම දැනීම, මෙසේ ජරා මරණයන් නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාව දැනීම, හෙතෙම ස්වීප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරු කොටද්වේෂය දුරු කොට මම වෙමිය යන දෘෂ්ටිය හා මානස නිසා අවිද්‍යාව දුරු කොට අරහත් මාගීඥන විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙලවර කරන්නේ වෙයි. ඇවුන්ති මෙපමණකින්ද, ආයී ශ්‍රාවක තෙම සමයක් දෘෂ්ටිවෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣ ඛට්ඨ පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිවිණ) ධර්මයට ආයේ වෙයි.

"ඇවුන්ති ඉතා මැනවැයි කියා ඒ හිසසුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ඉලග ප්‍රශ්නය ඇසුවාය. ඇවුන්ති යම් ක්‍රමයකින් ආයී ශ්‍රාවක තෙම සමයක් දෘෂ්ටියඇත්තේ වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන් ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිවිණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳු වූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?"

13. ඒ ඇවුන්ති ඇත්තේය. යම්තැනක පටන් ආයී ශ්‍රාවක තෙම ජාතිය (ඉපදීම) දැනීම ඉපදීමට හේතුව දැනීම, ඉපදීම නැති කිරීම දැනීම, ඉපදීම නැති කිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දැනීම, ඇවුන්ති, මෙපමණකින් ද ආයී ශ්‍රාවක තෙම සමයක් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣ ඛට්ඨ පැමිණියා වෙයි ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවුන්ති, ජාතිය කවරේ ද ඒ ඒ සත්‍වයන්ගේ ඒ ඒ සත්‍ව වර්ගයෙහි යම් ඉපදීමක් වේද, මනා කොට ඉපදීමක් වේද මව් කුසට පැමිණීමක් වේද, ප්‍රකටව ඉපදීමක් වේද, ස්කන්ධයන්ගේ පහළ විමක් වේද, ආයතනයන්ගේ ලැබීමක්වේද, ඇවුන්ති, මේ ජාතියයි කියනු ලැබේ. කම්භවය හෙතු කොටගෙන ජාතිය ඇතිවේ. කම්භවය හේතුකොට ගෙන ජාතිය ඇතිවේ. කම්භවය නැති කිරීමෙන් ජාතිය නැති කිරීම වේ. මේ ආයු අෂ්ටාංගික මාගීයම ජාතිය නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමිත්තය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි.

ඇවුන්ති, යම් අවස්ථාවක පටන් ආයී ශ්‍රාවක තෙම මෙසේ ජාතිය දැනීම, මෙසේ ජාතියට හේතුව දැනීම, මෙසේ ජාතිය නැතිකිරීම දැනීම, මෙසේ ජාතිය නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දැනීම, හෙතෙම ස්වීප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරුකොට, ක්‍රොධය දුරුකොට මම වෙමිය යන දෘෂ්ටිය හා මානස නිසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අරහත් මාගී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙලවර කරන්නේ වෙයි. ඇවුන්ති, මෙපමණකින්ද ආයී ශ්‍රාවක තෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ

දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මැනවයි කියා ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන්ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්න ඇසුවාහුය,
ඇවැත්නි, යම් ක්‍රමයකින් ආයුෂී ශ්‍රාවක තෙම සමාන්තදෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

14. ඇවැත්නි, ඇත්තේය. ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආයුෂී ශ්‍රාවකතෙම කම්භවය දනිද, කම්භවය ඇතිවීමට හේතුව දනිද, කම්භවය නැතිකිරීම දනිද, කම්භවය නැති කිරීමට යන මාගීය දනිද, ඇවැත්නි , මෙපමණකින් ආයුෂී ශ්‍රාවකතෙම සමාන්තදෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි. ඇවැත්නි, භවය කවරේද , භවය ඇතිවීමට හේතුව කවරේද, භවය නැතිකිරීම කවරේද, භවය නැතිකිරීමට යන මාගීය කවරේද,ඇවැත්නි භවයෝ (කම්භව උත්පත්ති භව) මේ තුනක් වෙත්. කාම භවය, රූප භවය, අරූප භවය,(යන තුනයි) උපාදානයන් (නෘෂ්ණාවෙන්දැඩි ලෙස ගැනීම) හේතුකොටගෙන භවයන්ගේ හටගැනීම වේ. උපාදාන නැතිකිරීම භවයන්ගේ නැතිකිරීම වේ. මේ අයුෂී අන්තරායක මාගීය භවය නැතිකිරීමේ මාගීය වේ. ඒකවරේද යත්? නිතැරිදි දැකීම, නිවැරිදි කල්පනාව, නිවැරිදි වචනය, නිවැරිදි කම්භාන්ත, නිවැරිදි පිටිකාව, නිවැරිදි ව්‍යායාමය, නිවැරිදි සිහිය, නිවැරිදි සමාධිය, යන මේයි.

ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආයුෂී ශ්‍රාවක තෙම මෙසේ භවය දනිද, මෙසේ භවයාගේ හටගැනීම දනිද , මෙසේ භවය නැතිකිරීම දනිද, භවය නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සච්ඡකාරයෙන් රාගය දුරුකොට, ක්‍රොධය දුරුකොට, මම වෙමිය යන දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අරහත් මගී වද්‍යාව උපදවා මේ ආත්තමයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේවෙයි. ඇවැත්නි, මෙපමණකින්ද ආයුෂී ශ්‍රාවක තෙම සමාන්තදෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, ඉතා මැනවයි කියා ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය.
ඇවැත්නි, යම් ක්‍රමයකින් ආයුෂීශ්‍රාවක තෙම සමාන්තදෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ඵාණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

15. ඇවැත්නි, ඇත්තේය. ඇවැත්නි, යම්තැනක පටන් ආයුෂීශ්‍රාවක තෙම උපාදුතය (නෘෂ්ණා දෘෂ්ටි දෙකින් දැඩිකොට අල්ලාගැනීම) දනිද, උපාදුත නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද ඇවැත්නි,

මෙපමණකින්ද ආයී ශ්‍රාවකතෙම සමයක්දාෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්ති, උපාද්‍රවය කවරේද? උපාද්‍රවයන්ගේ හටගැනීම කවරේද? උපාද්‍රවයන්ගේ නැතිකිරීම උපාද්‍රවයන් නැති කිරීමට පුහුණුවන ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැත්ති මේ උපාද්‍රව සතරක් වෙත්. කාම උපාදානය (ආශාවෙන් දැඩිකොට අල්ලාගැනීම) දිට්ඨි උපාදානය (දෘෂ්ටියෙන් දැඩි කොට අල්ලාගැනීම) අත්තවාද උපාදානය (ආත්මයක් ඇතැයි තරයේ ගැනීම) සිලබ්බත උපාදානය (ශාසනයෙන් පිටත ශීලවුන තරයේ ගැනීම) යන සතරයි.

තෘෂ්ණාව හේතුකොටගෙන උපාදානයන්ගේ හට ගැනීම වේ. තෘෂ්ණාව නැතිකිරීමෙන් උපාදාන නැති කිරීම වේ. මේ අයී අන්තර්ගත මාර්ගයම උපාදාන නැතිකිරීමට යන මාර්ගයයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කම්මාන්තය, නිවැරදි ජීවිතාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි.

ඇවැත්ති, යම් තැනක පටන් ආයී ශ්‍රාවක තෙම උපාදානය දැනියද, උපාදාන හටගැනීම දැනද උපාදාන නැතිකිරීම දැනද, උපාදානයන් නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාව දැනද, හෙතෙම සච්ඡකාරයෙන් රාගය දුරුකොට, ක්‍රොධය දුරුකොට මම වෙමිසි යන දෘෂ්ටිය හා මානස නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අර්හත් මාර්ග විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙලවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති මෙපමණකින්ද ආයීශ්‍රාවක තෙම සමයක්දාෂ්ටි ඇත්තේවෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයි. මේ (නිව්ඤාන) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මැනවැයි කියා එ හිසසුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන්වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිලිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන්වහන්සේගේ ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය. ඇවැත්ති යම් ක්‍රමයකින් අයී ශ්‍රාවක තෙම සමයක්දාෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ඤාන) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද එබඳුවුවෙන් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

16. ඇවැත්ති, ඇත්තේය. යම්.තැනකපටන් ආයී ශ්‍රාවක තෙතම තණ්හාව දැනද , තණ්හාව ඉපදීමට හේතුව දැනද, තණ්හාව නැතිකිරීම දැනද, තණ්හාව නැතිකිරීමට යන මාර්ගය දැනද, ඇවැත්ති මෙපමණකින්ද, ආයීශ්‍රාවක තෙම සමයක්දාෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි.

ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජුබවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ඤාන) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්ති, තණ්හාව කවරේද? තණ්හාව හටගැනීමට හේතු කවරේද? තණ්හාව නැතිකිරීම කවරේද? තණ්හාව නැතිකිරීමට යන මාර්ගය කවරේද?

ඇවැත්ති, මේ තණ්හාව කොටස් සයක් වෙත්. රූපතණ්හාව, සද්දා තණ්හාව, ගන්ධ තණ්හාව, රස තණ්හාව, වය පොටඨබ්බ තණ්හාවය, ධම්ම තණ්හාව(යන සයයි)

වේදනාවගේ හටගැනීමෙන් තණ්හාවගේ හටගැනීමවේ. වේදනාව නැතිකිරීමෙන් තණ්හාව නැතිකිරීම වේ. මේ ආයතී අන්තර්ගත මාගීයම තණ්හාව නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමිණිය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි.

ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙම මෙසේ තණ්හාව දනිද, මෙසේ තණ්හාව හටගැනීම දනිද, මෙසේ තණ්හාව නැතිකිරීම දනිද, මෙසේ තණ්හාව නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙම සඵප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරු කොට, ක්‍රොධය දුරුකොට, මම වෙමියි යන දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අරහන් මාගීවිද්‍යාව උපදවාමේ ආත්මයේම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙපමණකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙම සමයක් දෘෂ්ටිඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේදෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ (නිවිණ)ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මැනවයි කියා ඒ ගිඤ්ජු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ඵවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ඵවිරයන්වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය. ඇවැත්නි යම් ක්‍රමයකින් ආයතී ශ්‍රාවක තෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියාවෙයිද ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේද, මේ (නිවිණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

17. ඇවැත්නි ඇත්තේය, ඇවැත්නි යම් තැනක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙම වේදනාවන් දනිද, වේදනා නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවන් දනිද, ඇවැත්නි වෙපමණකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙම සමයක් දෘෂ්ටි ඇත්තේවෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, වේදනාව කවරේද? වේදනාවගේ හටගැනීම කවරේද? වේදනාව නැතිකිරීම කවරේද? වේදනාවනැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැත්නි, මේ වේදනාව කොටස් සයක් වෙත්. ඇස හා ගැටීමෙන් හටගන්නා වේදනාවය. කණ හා ගැටීමෙන් හටගන්නා වේදනාවය. නාසය හා ගැටීමෙන් හටගන්නා වේදනාවය. දිව හා ගැටීමෙන් හටගන්නා වේදනාවය. ශරීරය හා ගැටීමෙන් හටගන්නා වේදනාවය. හිත හා ගැටීමෙන් හටගන්නා වේදනාවය. (යන සයය) ස්පඨිය (අරමුණු ගැටීම) හෙතුකොටගෙන වේදනාව හටගැනීම වේ. ස්පඨිය නැතිකිරීමෙන් වේදනාව නැතිකිරීම වේ. මේ ආයතී අන්තර්ගත මාගීයම වේදනාව නැති කිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය , නිවැරදි කමිය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මෙයයි.

ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙම මෙසේ වේදනාව දනිද, මෙසේ වේදනාවගේ හටගැනීම දනිද මෙසේ වේදනාව නැතිකිරීම දනිද, මෙසේ වේදනාව නැති කිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරුකොට ක්‍රොධය දුරුකොට, මම වෙමියි යන

දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අරහත්මාභී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි ඇවැත්නි, මෙපමණ කින්ද ආය්‍යියුචකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි රුත්තෙන් වෙයි . ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මැනවැයි කියා ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මත් ශාරාඛපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය.

ඇවැත්නි, යම් ක්‍රමයකින් ආය්‍යියුචකතෙම සමයක් දෘෂ්ටි ඇත්තෙන් වෙයිද ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

ඇවැත්නි යම් තැනැතක පටන් ආය්‍යියුචක තෙම මෙසේ ස්පඨිය දනිද, මෙසේ ස්පඨිය හටගැනීම දනිද ස්පඨිය නැතිකිරීමදනිද, ස්පඨිය නැති කිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාව දනිද, ඇවැත්නි, මෙපමණකින්ද ආය්‍යියුචකතෙම සමයක්දෘෂ්ටිඇත්තේ වෙයි.

ඔහු දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවටපැමිණියා වෙයි . ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ වෙයි (නිව්ණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

18. ඇවැත්නි ස්පඨිය කවරේද? ස්පඨියාගේ හට ගැනීම කවරේද? ස්පඨිය නැතිකිරීම කවරේද? ස්පඨිය නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැත්නි, මේ ස්පඨී කොටස් සයක් වෙන් .ඇස හා ස්පඨිය කණ හා ස්පඨිය, නාසය හා ස්පඨිය, දිව හා ස්පඨිය ශරීරය හා ස්පඨිය, හිත හා ස්පඨිය, යන සයයි. ආයතන (ඇස,ආදි ඉන්ද්‍රිය හය) හටගැනීමෙන් ස්පඨියන්ගේ නැතිකිරීම වේ. මේ ආය්‍යිඅෂ්ටාංගික මාගියම ස්පඨිය ඇතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවය. එනම් නිවැරදි දැකීමය, නිවැරදි පිටිකාව, නිවැරදි සිහිය , නිවැරදි සමාධිය යන මෙයි.

ඇවැත්නි, යම් තැනැතක පටන් ආය්‍යියයයය්‍යියුචක තෙම මෙසේ ස්පඨිය දනිද, මෙසේ ස්පඨිය හටගැනීම දනිද ස්පඨීනැතිකිරීම දනිද, ස්පඨිය නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවය. එනම් නිවැරදි දැකීමය, නිවැරදි කල්පනාවය, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමිකත්තය, නිවැරදි පිටිකාව, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මෙයයි.

ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආය්‍යියුචක තෙම මෙසේ ස්පඨිය දනිද, මෙසේ ස්පඨිය හටගැනීම දනිදද, ස්පඨිය නැතිකිරීම දනිද, ස්පඨිය නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් රාගය දුරුකොට ක්‍රොධය දුරුකොට, මම වෙමි යන දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාව දුරුකොට, අරහත්මාභී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහි දුක්කෙළවර කරන්නේවෙයි. ඇවැත්නි මෙපමණකින්ද ආය්‍යියුචක තෙමසමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ වෘෂ්ටිය සාජ්ඣවටපැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්න, මැනවැයි කියා ඒ හික්කුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන්වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය විචාරාහුය. ඇවැන්න, යම් ක්‍රමයකින් ආයුෂී ශ්‍රාවක තෙම සමායක්දාෂ්ටි ඇත්තේවෙයි ද? දාෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියාවෙයිද? ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ ධර්මයට පැමිණියේ, එබඳු වූ වෙනත් ක්‍රමයකින් ඇත්තේද?

19. ඇවැන්න, ඇත්තේය. ඇවැන්න, යම් නැතක පටන් ආයුෂීශ්‍රාවකතෙම ආයතන දනිද, ආයතනයන්ගේ හටගැනීම දනිද ආයතන නැතිකිරීම දනිද, ආයතන නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද, ඇවැන්න, මෙපමණකින්ද ආයුෂීශ්‍රාවක තෙමසමායදාෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දාෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයි . ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාද යෙන් යුක්. වූයේ මේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි. ඇවැන්න, සය ආයතන කවරේද? සය ආයතනයන්ගේ හටගැනීම කවරේද? සය ආයතනයන්ගේ නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැන්න, මේ ආයතන සයක් වෙන් , වකුඳු ආයතනය සොන ආයතනය, සාණ ආයතනය, ජිවහා ආයතනය, කාය ආයතනය, මනෝ ආයතනය, නාම රූපයන්ගේ රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ, යන ස්කන්ධ හටගැනීමෙන් සය ආයතනයන්ගේ හටගැනීම වේ. නාමරූපයන් නැතිකිරීමෙන් සය ආයතනයන්ගේ නැතිකිරීම වේ. මේ ආයුෂීඅජ්ටාංගික මාර්ගයම සය ආයතනය නැතිකිරීමට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය , නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි කර්මාන්තය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි.

ඇවැන්න, යම් නැතක පටන් ආයුෂීශ්‍රාවකතෙම මෙසේ සය ආයතන දනිද, මෙසේ සය ආයතනයන්ගේ හටගැනීම දනිද, මෙසේ සය ආයතනයන්ගේ නැතිකිරීම දනිද, මෙසේ සය ආයතනයන්ගේ නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සච්ඡකාරයෙන් රාගය දුරුකොට ක්‍රොධය දුරුකොට, මම වෙමිය යන දාෂ්ටිය හා මාතය නසා ආවිද්‍යාව දුරුකොට අරහත් මාර්ගවිද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි.

ඇවැන්න මෙපමණකින්ද, ආයුෂීශ්‍රාවකතෙම සමායක් දාෂ්ටිඇත්තේ වෙයි . ඔහුගේ දාෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියාවෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්න, ඉතා මැනවැයි, කියා ඒ හික්කුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය. ඇවැන්න යම් ක්‍රමයකින් ආයුෂීශ්‍රාවක තෙම සමායක්දාෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දාෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිවීණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද? එබඳු වූ වෙනත් ක්‍රමයක් ඇත්තේ ද?

20. ඇවැන්න, ඇත්තේය ඇවැන්න යම් නැත පටන් ආයුෂීශ්‍රාවක තෙම නාම රූප දෙක දනිද, නාම රූප හට ගැනීම දනිද, නාම රූප හට ගැනීම දනිද නාම රූපයන් නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාව දනිද, ඇවැන්න මෙපමණකින් ආයුෂීශ්‍රාවක තෙම සමායක් දුෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දාෂ්ටිය

සාඤ්ඤාවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල් වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, නාමරූප කවරේද? නාමරූපයන්ගේ හට ගැන්ම කවරේද? නාමරූපයන්ගේ නැතිකිරීම කවරේද? නාමරූප නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව කවරේද? වේදනය, සංඥාය, චේතනාය, ස්පඨය, මනසිකාරය, යන මේ ධර්ම ඇවැත්නි. නාමයයි කියනු ලැබේ.

මහා භූත රූප හතර ද ඒ සතරමහා භූතයන් නිසා පවත්නාවූ උපාදාය රූපද යන මෙය ඇවැත්නි රූපයයි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ නාමයද මේ රූපයද -

ඇවැත්නි, නාමරූපයයි කියනු ලැබේ.ප්‍රතිත්ථිඤානයාගේ හටගැන්මෙන් නාමරූපයන්ගේ හටගැන්ම වේ.විඤානය නැතිකිරීමෙන් නාමරූපයන්ගේ නැතිකිරීමවේ. මේ ආය්‍යී අෂ්ටංගික මාගීයම නාමරූපයන් නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම , නිවැරදි කල්පනාව , නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමාන්තය, නිවැරදි ජීවිකාවය, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි.

"ඇවැත්නි, යම් නැතක පටන් ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම මෙසේ නාමරූපයන් දනිද, මෙසේ නාමරූපයන් දනිද, මෙසේ නාමරූපයන්ගේ හටගැන්ම දනිද, මෙසේ නාමරූපයන්ගේ නැතිකිරීම දනිද, මෙසේ නාමරූපයන්ගේ නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන්ම රාගය දුරුකොට ක්‍රොධය දුරුකොට මම වෙමිය යන දෘෂ්ටිය හා මානස නිසා අවිද්‍යාව දුරුකොට අර්හත්මාගී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මෙපමණකින්ද ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම සම්‍යක් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාඤ්ඤාවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මැනවැයි ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය.

ඇවැත්නි, යම්කුමයකින් ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වේද? දෘෂ්ටිය සාඤ්ඤාවට පැවිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ (නිවීණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

21. ඇවැත්නි ඇත්තේය. ඇවැත්නි, යම්නැතක පටන් ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම වඤ්ඤාණය දනිද? වඤ්ඤාණයාගේ හටගැන්ම දනිද? වඤ්ඤාණයාගේ නැතිකිරීම දනිද? විඤානයනැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද? වඤ්ඤාණයාගේ නැතිකීම දනිද? විඤානය නැතිකිරීමට යන ප්‍රතිපදාව දනිද? ඇවැත්නි, මෙපමණකින්ද ආය්‍යීශ්‍රාවකතෙම සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි.

ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාඤ්ඤාවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්නි, විඤ්ඤාණයාගේ හටගැනීම කවරේද? විඤ්ඤාණයාගේ නැතිකිරීම කවරේද? විඤ්ඤාණය නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැන්නි, මේ විඤ්ඤාණය කොටස් සයකි.

වඤ්ඤා විඤ්ඤාණය, සොන විඤ්ඤාණය, සාණ විඤ්ඤාණය, ජීවිහා විඤ්ඤාණය, කාය විඤ්ඤාණය, මනෝ විඤ්ඤාණය, සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීමෙන් විඤ්ඤාණයන්ගේ හටගැනීමවේ. සංස්කාරයන්ගේ නැතිකිරීමෙන් විඤ්ඤාණයාගේ නැතිකිරීමවේ. මේ ආයීඤ්ඤාණය මාගීයම විඤ්ඤාණය නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාවය, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමාන්තය, නිවැරදි ජීවිකාවය, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි. ඇවැන්නි, යම්තැනක පටන් ආයීශ්‍රාවක තෙම මෙසේ විඤ්ඤාණය දනිද, විඤ්ඤාණයාගේ හටගැනීම දනිද, විඤ්ඤාණය නැතිකිරීම දනිද , විඤ්ඤාණය නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සච්ඡිකාරයෙන් රාගය දුරු කොට, ක්‍රොධය දුරුකොට, මම වෙමිසි. යන දෘෂ්ටිය හා මානය නසා අවිද්‍යාවදුරුකොට අරහන් මගී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි . ඇවැන්නි, මෙපමණකින්ද ආයීශ්‍රාවකතෙම සමායක්දෘෂ්ටි ඇත්තේවෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්නි, මැනවයි කියා ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මන් ගාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන්වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන ආයුෂ්මන්ගාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන්වහන්සේගෙන් ඊළඟපුත්‍රය ඇයුච්ඡාය, ඇවැන්නි, යම් ක්‍රමයකින්ආයීශ්‍රාවකතෙම සමායක්දෘෂ්ටිඇත්තේ වෙයිද, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ මේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද එබඳුවූ වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?.

22. "ඇවැන්නි ඇත්තේය. ඇවැන්නි යම්තැනක පටන් ආයීශ්‍රාවකතෙම සංස්කාරයන් දනිද, සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීම දනිද, සංස්කාරයන්ගේ නැතිකිරීම දනිද, සංස්කාරයන්ගේ නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාව දනිද, මෙපමණකින්ද ආයීශ්‍රාවකතෙම සමායක්දෘෂ්ටි ඇත්තේවෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජ්ඣවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැන්නි, සංස්කාරකවරේද? සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීම කවරේද? සංස්කාරයන්ගේ නැතිකිරීම කවරේද? සංස්කාරයන්ගේ නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාව කවරේද? ඇවැන්නි, මේ සංස්කාරයෝ තිදෙනෙක් වෙත්. කාය සංඛාරය, වචි සංඛාරය, මනෝ සංඛාරය, යන තුනයි. අවිද්‍යාව ගේ හට ගැනීමෙන් සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීමවේ. අවිද්‍යාව නැතිකිරීමෙන් සංස්කාරයන්ගේ නැතිකිරීම වේ. ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමාන්තය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය, යන මේයි.

ඇවැන්නි, යම් තැනක පටන් ආයීශ්‍රාවකතෙම මෙසේ සංස්කාරයන් දනිද, මෙසේ සංස්කාරයන්ගේ හට ගැනීම දනිද, මෙසේ සංස්කාරයන්ගේ නැති කිරීම දනිද, මෙසේ

සංස්කාරයන්ගේ නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාව දනිද හෙතෙම සච්ඡිකාරයෙන් රාගය දුරු කොට ක්‍රොධය දුරු කොට මම වෙමිසි යන දෘෂ්ටිය හා මානස නිසා අවිද්‍යාව දුරු කොට අර්හත් මගී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මෙපමණකින් ද, ආය්‍යිශ්‍රාවකතෙම සමයක් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මැනවැයි කියා ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මත් ආර්යපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ආර්යපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය. ඇවැත්නි, යම් ක්‍රමයකින් ආය්‍යිශ්‍රාවකතෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයිද? ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයිද, ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ මේ (නිව්ණ) ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද, එබඳු වෙනත් ක්‍රමයකුත් ඇත්තේද?

23. ඇවැත්නි, ඇත්තේය. ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආය්‍යිශ්‍රාවකතෙම අවිද්‍යාවන් දනිද, අවිද්‍යාව නැති කිරීමත් දනිද, අවිද්‍යාව නැතිකිරීමේ ප්‍රතිපදාවන් දනිද, මෙපමණකින්ද ආය්‍යිශ්‍රාවකතෙම සමගක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වේ. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි. නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයිද?

ඇවැත්නි, අවිද්‍යාව කවරේද? අවිද්‍යාවට හේතුව කවරේද? අවිද්‍යාව නැති කිරීම කවරේද? අවිද්‍යාව නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාව කවරේද?

ඇවැත්නි, දුක පිළිබඳ යම් නොදැනීමක් වේද, දුක හට ගැනීමට හේතුව පිළිබඳව යම් නොදැනීමක් වේද, දුක නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාව පිළිබඳව යම් නොදැනීමක් වේද, ඇවැත්නි මේ නොදැනීම අවිද්‍යාවයයි කියනු ලැබේ. ආශ්‍රවයන් (බොහෝ කල් සිට පැවත එන කෙලෙස්) හෙතු කොටගෙන අවිද්‍යාවගේ හට ගැනීම වේ. ආශ්‍රවයන් නැතිකිරීමෙන් අවිද්‍යාව නැතිවේ. මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයම අවිද්‍යාව නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාවයි. එනම් නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව, නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමිත්තය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි ව්‍යායාමය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය යන මේයි.

ඇවැත්නි, යම් තැනක පටන් ආය්‍යිශ්‍රාවකතෙම මෙසේ අවිද්‍යාවට හේතුව දනිද, මෙසේ අවිද්‍යාව නැති කිරීම කිරීම දනිද, මෙසේ අවිද්‍යාව නැති කිරීමේ ප්‍රතිපදාව දනිද, හෙතෙම සච්ඡිකාරයෙන් රාගය දුරුකොට ක්‍රොධය දුරු කොට මම වෙමිසි යන දෘෂ්ටිය හා මානස නිසා අවිද්‍යාව දුරු කොට අර්හත් මාගී විද්‍යාව උපදවා මේ ආත්මයෙහිම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙපමණකින්ද ආය්‍යිශ්‍රාවක තෙම සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු බවට පැමිණියා වෙයි. ධර්මයෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයෙන් යුක්තවූයේ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මැනවැයි ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මත් ආර්යපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන ආයුෂ්මත් ආර්යපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ ප්‍රශ්නය ඇසුවාහුය.

